

EVALUERINGSRAPPORT

Landbrukets brannvernår 2002

**Landbrukets
brannvernkomité**

Januar 2003

Deres ref:

Vår ref:

Dato: 24.01.03

EVALUERINGSRAPPORT

Fremlagt på pressekonferansen 24. 01. 2003 i anledning evaluering av Landbrukets brannvernår 2002.

Innhold

- 1) Innledning med oversikt over LBK's medlemmer, arbeidsutvalg og komiteens målsettinger.
- 2) Brannskadestatistikk 2002.
- 3) Oversikt over brannskader 1996 – 2002 (diagram og tabeller).
- 4) Oversikt over tapte dyreliv i branner 2002.
- 5) Oversikt over installerte:
  - brannvarslingsanlegg,
  - el-sjekkavtaler,
  - termografering,
  - brannvernmøter,
  - sparte dyreliv og verdier i 2002.
- 6) Oversikt over innsatte ressurser i 2002.
- 7) Oversikt over medlemmenes aktiviteter i 2002.
- 8) Aktivitetsplan 2003.
- 9) Avsluttende kommentar.

Innledning med oversikt over LBKs medlemmer, arbeidsutvalg og komiteens målsetninger

Landbrukets brannvernkomite (LBK) er en sammenslutning med deltakere fra organisasjoner i landbruket, Norsk brannvernforening, myndighetsorganisasjoner og forsikringsbransjen.

Komiteen ble stiftet høsten 1998 etter initiativ fra Norges Bondelag. Bakgrunnen for stiftelsen var de stygge brannskadetalene og de mange dyretragediene som næringen ikke kunne være bekjent av.

Lederen i komiteen kommer fra Norges bondelag og sekretariatet ligger i Norsk brannvernforening. Komiteen har et arbeidsutvalg som består av følgende organisasjoner:

- Norges bondelag
- Norsk brannvernforening
- Gjensidige NOR
- If skadeforsikring
- Statens bygningstekniske etat
- Direktoratet for brann- og el-tilsyn
- Landbrukets HMS-tjeneste.

Komiteen har som formål å redusere brannskadene i landbruket, og redusere tap av husdyr i brann. Målsetningen er nedfelt i følgende punkter:

1. Oppnå gjennomsnittlig 20% reduksjon i tap av husdyr i branner innen utgangen av år 2003 i forhold til gjennomsnittlig tap i perioden 1993-98.
2. Oppnå gjennomsnittlig 15% reduksjon i antall årlige branner i landbruket innen utgangen av år 2003 i forhold til gjennomsnittet for perioden 1993-98.
3. Oppnå gjennomsnittlig 20% reduksjon i omfang (målt i erstatningsbeløp) av årlige branner i landbruket innen utgangen av år 2003 i forhold til gjennomsnittet for perioden 1993-98.
4. Alle bønder skal ha satt i gang systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeide på gården innen utgangen av år 2000.

2002 ble utpekt til å være et satsningsår innen brannvern i landbruket. Da skulle alle komiteens medlemmer gjøre en forsterket innsats overfor bonden og bondefamilien med hensyn på brannverninformasjon, tilsyn, fokus på brannårsaker, og oppfordring til å installere brannverntiltak. Gjennom året har det vært gjennomført flere hundre brannvernmøter med bonden, demonstrasjoner, øvelser i bruk av slukkeutstyr, og et prøveprosjekt med samordnet tilsyn.

Resultatet av dette ser vi i en vesentlig reduksjon av brannskadene, tap av husdyr og antall branner.

BRANNSKADESTATISTIKK 2002

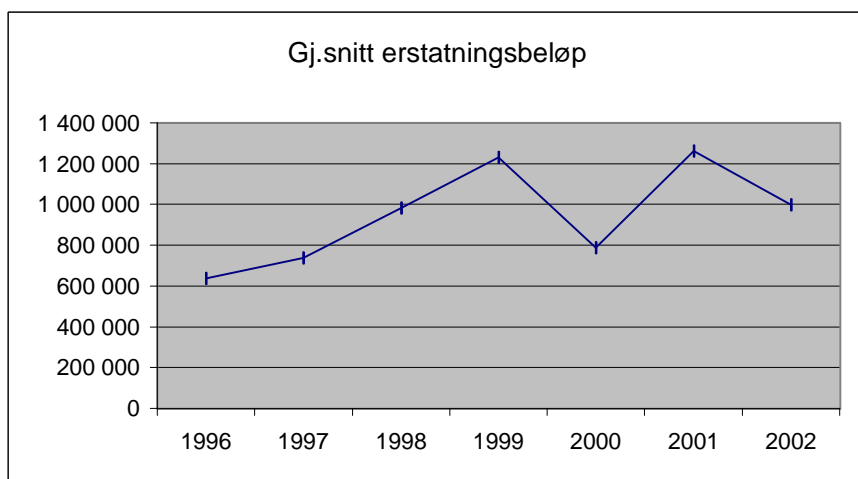
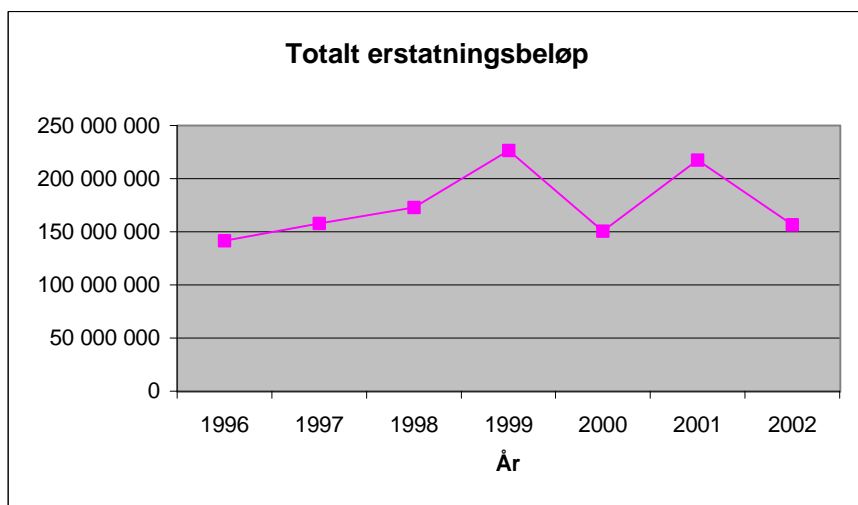
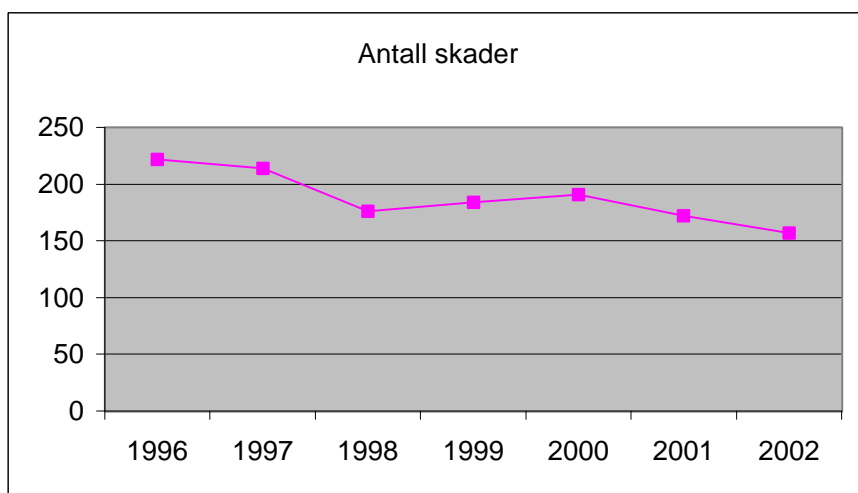
Tabell: NB! Alle beløp i mill NOK. Gjelder brann- og elfenomenskader > kr 50.000,- i landbrukets driftsbygninger samlet fra forsikringsselskapene Gjensidige NOR, If, Vesta og Terra.

	1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal		Sum 2002	
	Antall branner	Beløp	Antall branner	Beløp	Antall branner	Beløp	Antall branner	Beløp	Antall branner	Beløp
Sum	20	39,0	49	37,4	57	33,3	31	47,1	157	156,8

2001: 172 branner med skadebeløp 217,3 mill kr. Reduksjon i 2002 : 15 branner og 60,5 mill kr, tilsvarer en nedgang på 28%.

Brannskader på driftsbygninger/uthus i perioden 1996-2002

År	Antall skader	Erstatningsbeløp	Gj.snitt erstatning
1996	222	141 504 765	637 409
1997	214	157 558 532	736 255
1998	176	172 707 688	981 294
1999	184	226 323 767	1 230 020
2000	191	150 631 749	788 648
2001	172	217 253 684	1 263 103
2002	157	156 789 840	998 661

Evaluering av brannvernåret 2002

Oversikt over:

- Installerte brannalarmanlegg,
- El-sjekkavtaler,
- Avtaler om termografering,
- Brannvern møter,
- Sparte dyreliv og materielle verdier grunnet tidlig varsling fra brannalarmanlegg.

Tall fra Gjensidige NOR, If Skadeforsikring og Dyrehelsetilsynet.

Tabell:

Tiltak	Gjensidige NOR	If Skadefors.	Dyrehelsetilsynet	Sum
Brannalarmanlegg	7500	950	-	8450
El-sjekkavtaler	13200	4014	-	17214
Termografering	(tall ikke oppgitt)	1067	-	1067
Brannvern møter, antall deltakere	6941	2862	1518	11321

Sparte dyreliv og materielle verdier grunnet tidlig alarmering fra brannvarslingsanlegg:

Dyreliv: 273 storfe, 650 griser, 2300 fjørfe, til sammen 3223 dyreliv (tall kun fra Gjensidige NOR).

Materielle verdier: 155 mill kroner (tall kun fra Gjensidige NOR).

Oversikt over omkomne husdyr i branner 2002.

Dato	Gård/Sted	Storfe	Gris	Annet	Fjørfe	Sum	Kommentar
12.01.-02	Steinberg gård Brummunddal	90	80			170	
15.01.-02	Berg, Halden	6	15			21	Antallet dyr er noe usikkert
24.03.-02	Myren, Flatanger	62				62	
01.04.-02	Øverland Østre, Leksvik	31				31	
29.08.-02	Sæthe, Ronglan	6				6	Ca 250 dyr ble nød- slaktet p.g.a. plass- mangel
02.12.-02	Valstad, Verdal	6				6	
08.12.-02	Grane, Nord-Norge	30				30	
20.12.-02	Eggen, Snåsa	25				25	
21.12.-02	Bratbakk, Vefsn	57	438			495	.
28.12.-02	Håheim, Ål i Hallingdal	34				34	
Juni -02	Dyrøy, Troms		ca 400			ca 400	
	Sum	347	ca 933	0	0	ca 1280	

1998: 1782 husdyr og 1728 fjærkre omkom i 20 branner. Til sammen 3510.

1997: 1648 husdyr omkom i ? branner.

Gjennomsnitt 1997 – 98: 1715 husdyr. Reduksjon i forhold til dette i 2002 er 435 husdyr, tilsvarende en reduksjon på 25,4%.

Evaluering av brannvernåret 2002. Oversikt over innsatte ressurser.

De anførte ressurser er det som er brukt utover et ”normalår”.

Organisasjon	Utførte aktiviteter	Antall dags- verk utført	Verdi av dagsverkene (kr 300/t)	Brukt kontant	Sum
Norges Bondelag	Brannvernmøter med de lokale bondelagene i samarbeid med Gjensidige NOR	110 sentralt, 442 i fylkeslagene og blant tillitsvalgte	247.500,- 994.500,-	120.000,- 614.000,-	1.976.000,-
Landbrukets HMS-tjeneste	Utarbeidet brosjyre, Gårdsbesøk, Gruppemøter, Brannverndager	-	-	-	1.190.000,-
Terra Forsikring	Møter med bondeorganisasjoner, kurs, opplæring.	1 + 5 årsverk	2.970.000,-	-	2.970.000,-
Vesta Forsikring	Kvalitetssikring, opplysn. virksomhet, brannforebyggende tiltak.	1 årsverk	495.000,-	-	495.000,-
KSL-sekretariatet.	-	4 dager	9.000,-	35.000,-	44.000,-
Gjensidige NOR	Skadeforebyggende virksomhet, brannvernmøter i samarbeid med Norges Bondelag.	1.800	4.050.000,-	1.650.000,-	5.700.000,-
Norsk brannvernforening	Brannvernkonferansen, LBK-sekretariat, opplysningstjeneste, pressemeldinger, LBK-internetsider.	80	180.000,-	-	180.000,-
GENO, helsetjeneste for storfe.	Informasjon, forebyggende arbeid.	5	11.250,-	-	11.250,-
If Skadeforsikring	Brannvernmøter, informasjon	150	337.500,-	-	337.500,-
Direktoratet for brann- og el-tilsyn	Prøveprosjekt samordnet tilsyn i landbrukets driftsbygninger.	DBE: 300 timer,	90.000,-	-	90.000,-
Brannvesenet Lokale el-tilsyn Dyrehelsetilsynet	Brannvernøvelser m.v. Tilsyn	Br.v.: 670 dagsv. El-tils.: 100 dagsv. Dyreh.tils.: 100 dagsv.	1.957.500,-	-	1.957.500,-
Sum					14.951.250

Aktivitetsplan med stipulerte kostnader fremlagt og godkjent på LBK's årsmøte 28. og 29. nov. 2002. Planen følges i den grad finansiering er tilgjengelig.

Nr	Aktivitet 2003	Beskrivelse av arbeidet m.v.	Stipulert kostnad i kkr.
1	Veiledning for anskaffelse av brannalarmanlegg i driftsbygninger. (Hva bonden skal passe på når han bestiller et anlegg, anleggets omfang, hva pristilbudet skal omfatte, FG-krav, m.v.)	Utarbeidelse av tekst, skisser, layout. Trykking. Opplag ca 20.000.	110.
2	Utpøving av enkle, automatiske slokkeanlegg for driftsbygninger. Fullskalaforsøk.	Prosjektet ble ikke prioritert.	0
3	Veiledning for bruk av brannvesenets utluftningsvifter ved branner i driftsbygninger hvor det er dyrebesetninger. Hensikten er å holde dyrerommene (fjøs/stall) mest mulig røykfrie. Veiledningen er myntet på brannvesenet.	Utarbeidelse av tekst, skisser, layout. Trykking. Opplag ca 500.	30.
4	Kartlegging av utstyr og maskiner som kan medføre brannfare, evt. godkjennings eller anbefalingsordning.	I første omgang legges informasjon om slikt utstyr som har medført brannfare ut på våre internettsider	5.
5	Utarbeidelse av mer detaljert brannskadestatistikker, oppdelt i regioner. Også statistikker over omkomne husdyr.	Innhenting av data fra forsikringsselskapene, avisutklipp m.v. Publisering.	20.
6	Evaluerer av innsatsen i brannvernåret 2002. Hva har vi oppnådd?	Oppfølges av arbeidsutvalget. Pressekonferanse ultimo januar 2003.	15.
7	Videre oppfølging av det nordiske samarbeidet, særlig med LBK-S. Felles prosjekter i fremtiden.	Reise/møtevirksomhet (arbeidsutvalget)	25.
8	Kontaktmøter med Fylkesmennenes Landbruksavdelinger (FMLA)	Reise-/møtevirksomhet. (arbeidsutvalget)	15.
9	Utarbeide en veiledning for arkitekter og prosjekterende av driftsbygninger basert på dagens byggeforskrifter og veiledning, men gjøre disse mer tilgjengelige.	Samle forskrifter og informasjonsstoff, sy dette sammen, trykking og distribusjon	60.
10	Utarbeidelse av 3 "videosnutter" for bruk i i TV og møtevirksomhet. -brannalarm, -el-kontroll, -termografering.	Bruke eksisterende råmateriale fra ubenyttede opptak fra Gjensidige.	3x25=75.
	Sum		355.

I tillegg til disse aktivitetene videreføres våre "faste" aktiviteter som drift av LBK's internettsider og UGBD (Undersøkelsergruppen for branner hvor dyr er involvert). Disse aktivitetene har egne poster i LBK's budsjett.

Oversikt over LBK's medlemsorganisasjoners aktiviteter i satsingsåret 2002: NB! Frem til 31.10.-02

Gjensidige NOR i samarbeid med Norges Bondelag:

- Gjennomført 296 informasjonsmøter med totalt 6862 deltakere fra landbruket.
- Mål: 227 møter.
- pr. 31.10.-02 har de forsikret 6.578 gårdsbruk med brannalarmanlegg.
- 12.744 gårdsbruk forsikret i Gjensidige har inngått vedlikeholdsavtaler.

If skadeforsikring:

- Gjennomført 80 kundemøter med totalt ca 2500 deltakere.
- 350 kunder med husdyrhold har installert brannvarslingsanlegg.
- 800 landbrukskunder har inngått avtale om kontroll av el-anlegg.
- 250 landbrukskunder har inngått avtale om termografering av el-anlegg.
- 10 møter i samarbeid med Norsk Kulturarv.

Vesta forsikring:

- Har innført krav om brannrisikoopplæring av salgskorpset.
- Krav om å utøve god kunde- og risikovurdering.
- Strammet inn retningslinjene for å tegne nye landbruksforsikringer.
- Innført skille mellom privat del og driftsdel.
- Delt ut brosjyren "Brannvern i landbruket".

Terra forsikring:

- 1000 rådgivere har vært på opplæring.
- Innført rentefritt lån for landbrukskunder som installerer brannvarslingsanlegg.
- Satt i gang holdningsskapende arbeide.
- Risikovurderinger for landbruk.

Direktoratet for Brann- og el-sikkerhet (DBE):

- Gjennomført prøveprosjektet "Samordnet tilsyn i landbruket",
- Fått inn hjemmel om branntilsyn i større driftsbygninger i den nye brannvernloven,
- Det kommer krav om brannvarslingsanlegg i driftsbygninger over en viss størrelse.

Statens bygningstekniske etat (BE):

- Ny HO-melding om brannvern i nye driftsbygninger (klar ved årsskiftet 2002/2003).

Landbrukets HMS-tjeneste:

- Arrangert flere samlinger for rådgiverne,
- Besøkt ca 5000 gårdbruk,
- Arrangert gruppemøter/samlinger med:
  - vernerunder,
  - motivasjon til vedlikeholdsavtaler og installasjon av brannvarslingsanlegg.
  - rådgivning,
  - hjelp til oppbygging av IK-system,
  - termografering,

- informasjon om lover og forskrifter.
- praktiske øvelser i slukking og evakuering.

KSL-sekretariatet:

- Har ikke deltatt i aktivitetene direkte, men jobbet gjennom systemet, herunder:
- gjennom krav til produksjon, drift og HMS-systemet,
  - årlige gjennomganger av bondens egen bedrift,
  - kontrollrutiner for slukkeutstyr,
  - systemjobbing med rutiner.

Norsk Brannvernforening:

- pressemeldinger om brannvern i landbruket,
- artikler i flere utgaver av tidsskriftet "Brann- og Sikkerhet" med tema brannvern i landbruket,
- driftet LBK's internettsider: www.landbrukets-brannvernkomite.no

Hva denne innsatsen betyr i timeforbruk er det ikke mulig for oss å regne ut, men at innsatsen kan verdsettes til flere millioner kroner er ganske innlysende. Det ser da også ut til at innsatsen har båret frukter: pr 3. kvartal i år lå brannskadene i landbruket 30 – 40% lavere enn på samme tid i 2001. Det er bare å håpe at den gunstige trenden fortsetter, men det er viktig at innsatsen og "trykket" holdes.

Avsluttende kommentar.

Komiteen med tilsluttede organisasjoner har samlet utført en formidabel innsats i Landbrukets brannvernår. En innsats som kan verdsettes til mellom 15 og 16 mill kroner. Resultatet har ikke uteblitt: Reduksjon i brannskadene på drøyt 60 mill kroner i forhold til i 2001 og sparte verdier på minst 155 mill kr og over 3000 dyreliv berget fra flammens rov. Komiteen vil takke alle de involverte organisasjonene for innsatsen og bonden for å ha tatt brannvernåret på alvor.

Selv om innsatsen i 2002 også vil ha en viss langtidseffekt, er det ingen grunn til å hvile på årene. Årsmøtet i LBK i november 2002 bestemte derfor at "trykket" måtte holdes og satte opp en ambisiøs aktivitetsplan for årene som kommer. Skal vi make å etterleve denne, trenger vi i tillegg til den støtte og innsatsiver som våre medlemsorganisasjoner hittil har vist, også midler fra sentrale landbruksmyndigheter som inntil nå ikke har vært med i den grad vi kunne ønsket.

23.01.-03

LBK